

[Aage Fogh.]

eller paa anden Maade, vil den Krise, vi har oplevet i vort Landbrug, stedse vende tilbage, ja, saa sikkert som noget.

Med Hensyn til Driftsomkostningerne vil jeg gerne gøre et Par ekstra Bemærkninger, ikke mindst fremkaldt af det ærede Medlem Hr. Grønnings Afbrydelse. De faste Skatter i dansk Landbrug er jo stedse blevet brugt voldsomt i Agitationen, og saa vidt jeg kan bedømme, er den Brug, man har gjort af dem, langt, langt ud over, hvad de virkelig betyder i Landbrugets Økonomi — for Resten fra begge Sider. Hvad har de faste Skatter da betydet i dansk Landbrugs Økonomi i den Periode, for hvilken vi har virkelige regnskabsmæssige Resultater opgjort? Ja, Tallene her fortæller os, at i 1921—22 betalte man 35 Kr. pr. ha i faste Skatter, i 1924—25 var de faldet noget, nemlig til 30 Kr., i 1930—31 var de faldet til 25 Kr., i 1932—33 var de ved Hjælp af den Kriselovgivning, der var gennemført, faldet til 19 Kr. eller praktisk talt 50 pCt. af, hvad de var i 1921—22. Hvorfra har man saa Grundlaget for al den Tale om, at Skatterne stedse er stigende i Landbruget, og at de er steget ogsaa i de seneste Aar? Nu er de stigende, det ved vi, fordi Foranstaltingerne med Hensyn til Kriselovgivningen af 1933 falder væk sammen med den stigende Forrentningsprocent. Men at de har været faldende i den vanskelige Periode, at de endog er blevet halveret praktisk talt, vil ingen kunne benægte.

Fra visse Sider hører man den Paa-stand, at det er Arbejdslønningerne, der ødelægger alt i Landbruget. Jeg skal derfor oplyse, at i 1924—25 er den gennemsnitlige Arbejdsudgift i Landbruget opgjort til 265 Kr. pr. ha, i 1934—35 er den opgjort til 156 Kr., den er altsaa faldet rundt regnet 40 pCt. Det er maaske vanskeligt at regne med disse Tal, fordi de indbefatter Husmandsbrug, hvor Familiens eget Arbejde indgaar i Tallene, men saa vælger vi de rene Herregaarde, hvor den Arbejdsløn, der er udbetalt, kun omfatter dem, der har manuelt Arbejde, og det viser sig, at disse Herregaarde udbetalte i 1924—25 187 Kr. pr. ha, medens de i 1934—35 kun udbetalte 110 Kr.; der er saaledes i disse Udgifter et Fald paa ca. 40 pCt. Jeg nævner det her for at slaa fast som uigendriveligt — hvis man altsaa vil regne med Landøkonomisk Driftsbureaus Tal —, at Driftsudgifterne i dansk Landbrug har været faldende i Perioden fra 1924—25 til 1934—35 omtrent i samme Forhold som Bruttoudbyttet. Naar dansk Land-

brug alligevel staar i de vanskelige Vilkaar, det staar i, er det, fordi det har bundet sig til Forrentning af et bestemt, meget stort Beløb.

I samme Forbindelse vil jeg ogsaa gerne sige et Par Ord til den megen Talen om den Masse Arbejdskraft, som dansk Landbrug kunde optage. Der er selvfølgelig ingen, der vil benægte, at der har været Afgang af Arbejdskraft i Landbruget i de senere Aar, men der er her en eneste Ting, jeg vil bede ærede Medlemmer lægge Mærke til, og det er, at i Perioden fra 1880 til 1930, da dansk Landbrug udvidede sin Produktion med en 300—400 pCt., optog det praktisk talt ikke et eneste Menneske mere i sit Arbejde. Det præsterede en Produktionsudvidelse paa 300—400 pCt., men det beskæftigede stadig væk Perioden igennem ca. 1 Million Mennesker. Er der saa nogen, der tror, at fordi vi foretager en Udvidelse paa nogle Procent, skulde vi pludselig kunne optage 130 000—140 000, eller hvor meget det nu var, det ærede Medlem Hr. Duborg lovede? han sagde i sin Tale, at al Arbejdsløshed vilde være afskaffet. (*Duborg*: Nej, jeg har ikke lovet noget, det var det ærede Medlem Hr. Fibiger). Undskyld, det blev nævnt af en af de foregaaende Talere. Jeg vil tænke mig, at hvis man gennemførte visse Ændringer inden for Landbruget, som jeg tror, det var paakrævet at faa gennemført, nemlig i Retning af at gaa over til at avle flere Grovfoderenheder til Afløsning af visse Kornarealer, saa vilde det kræve et øget Arbejdsforbrug, og jeg vil vurdere det til, at man vilde kunne optage mellem 5 og 10 pCt. flere Arbejdere, end vi har i Dag. Jeg vil tænke mig, at Tallet paa yderligere beskæftigede ædrueligt bedømt vil komme til at ligge et Sted mellem 10 000 og 20 000. Men derudover tror jeg ikke, det danske Landbrug skal love det øvrige Erhvervsliv at strække sig væsentligt, og det maa man gøre sig klart, naar man staar over for en Arbejdsløshedsskare paa 120 000—130 000 eller mere.

Jeg har ønsket at gøre disse Bemærkninger, fordi det er min Opfattelse, at et virkeligt sundt og reelt Grundlag for en Bedømmelse af Landbrugets Økonomi og for en Diskussion desangaaende kan man kun faa, naar man bygger paa de Kendsgøringer, vi har opmagasineret gennem Landøkonomisk Driftsbureaus Beretninger. Og saa kunde jeg ønske, at det Materiale i de kommende Aar maatte blive væsentligt udvidet, saa at det fra alle Sider kunde anerkendes, at der har vi Grundlaget for